

A DRHE Hittudományi Doktori Iskola
2019-ben elfogadott minőségbiztosítási
tervének áttekintése
a 2021/2022 tanév, valamint az előző
értékelés óta eltelt időszak tekintetében

Egyetemünk Doktori Tanácsa (DT) 2022. február 22-én tekintette át a 2019-ben elfogadott minőségbiztosítási terv megvalósulásának folyamatát a 2020/2021-es és 2021/2022-es tanév tekintetében.

Az azóta eltelt időszakra visszatekintve kerül most megvizsgálásra a Doktori Iskola létszámadatainak alakulása, a célkitűzések megvalósulása és a még megoldásra váró feladatok rögzítése.

1. Létszámadatok alakulása

	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Hallgatók létszáma összesen:	31 fő	30	25	22
Nappali képzésben:	12 fő	13 fő	12 fő	14 fő
Levelező képzésben:	19 fő	17 fő	13 fő	8 fő
Aktív:	26 fő	25 fő	20 fő	19 fő
Passzív:	5 fő	5 fő	5 fő	3 fő
Felvételt nyert	3 fő	8 fő (ebből 1 fő komplex vizsgálással belépő)	3 fő (1 nappali, 2 levelező, melyből 1 komplex vizsgálással belépő)	5 fő (mind nappali képzésre)
Abszolutóriumot szerzett	5 fő	7 fő	7	Várható 5 fő
Hallgatói jogviszonya egyéb okból megszűnt:	3 fő	4 fő	1 fő	
Ebből jogviszony saját kérésre történő megszüntetése:	2 fő	4 fő		
Nem tudott komplex vizsgára állni:	1 fő	0 fő		
Fokozatot szerzett:	6 fő	5 fő	2 fő	Várható 4 fő

Az új típusú képzésben

2018-ban (elsőként) komplex vizsgát tett 3 fő	Abszolvált: 3 fő	2022. augusztus 31-ig, (jogszabályban módosított) határidőig végleges dolgozatot nyújtott be:	Dolgozatát sikeresen megvédte: (Lucski Márta)
3 fő	3 fő	1 fő	Várhatóan: 1 fő

Megállapítható, hogy a minőségbiztosítási célkitűzéseknek megfelelően a 2022/2023-as tanévben (szemben az elmúlt évek negatív tendenciáival) fokozottabban érvényesült a hallgatói utánpótlás saját graduális hallgatói körből való biztosítása, olyanok esetén, akik egyetemi tanulmányaik alatt is fokozottabb diákköri tudományos tevékenység iránt érdeklődtek vagy eredményt értek el.

2. Célkitűzések folyamatos megvalósulása

2.1. Hallgatók egyházi státusza. Az elmúlt időszak egyik legfontosabb eredménye, hogy doktori iskolánk kezdeményezésére sikerült rendezni a lelkész végzettségű doktoranduszhallgatók egyházi státuszát. Az MRE Zsinatának Zs.-7/2022.04.06. sz. határozatával módosította a Lelkészek jogállásáról szóló 2013. évi I. sz. törvény 26/C paragrafusát, valamint a Lelkeszi Nyugdíjtörvény 26 (2) sz. kitételét, amelynek értelmében a lelkészi végzettségű doktorandusz hallgatók hallgatói jogviszonyban töltött évei beszámítanak a teljes életpályát felölelő lelkészi jogviszonyba, illetve a nyugdíjjogosultság magállapítása szempontjából megállapításra kerülő szolgálati időbe. Ennek értelmében már a 2022/2023-as tanévben tanulmányait elkezdő lelkész-jellegű hallgatók segédlelkészi kirendelést kaptak egyetemünkre. Reménység szerint ez az intézkedés legalább részben javítani képes a „doktori életpályamodell”, illetve a tudományos fokozat egyházon belüli elismerését – melynek hiányát a 2021/2022-es tanév SWOT analízisei is hiányosságként, illetve külső korlátként említenek.

2.2. Kutatási tervek optimalizálása. A témavezetőkkel 2022. január 22-én megtartott értékelő konzultáció, majd az ezt követő doktori szabályrendeletmódosítás értelmében került sor a hallgatók kutatási tervének racionalizálására. Így a két mellékszak esetén 3-3 egység helyére 2-2 kötelező és teljesítendő egység lépett, féléves eltolással és megemelt kreditszámmal. Az ily módon kialakított kutatási terv belső összefüggései is nagyobb koherenciát mutatnak: a főszak és a két mellékszak témaköreinek kijelölése közvetlenebbül segíti a doktorandusz kutatási témáját. Ez fontos minőségbiztosítási eszköz színvonalas disszertációk megírása érdekében. A 2022/23-as tanévben belépő hallgatók már az újrastrukturált kutatási terv szellemében nyújtották be a DT-nak egyéni kutatási terveiket, és ennek alapján kezdhették el doktori tanulmányaikat, illetve kutatói munkájukat.

2.3. Lépések a nemzetközi tudományos élet színtereire felé. Ez feladat az elmúlt időszak elemzései és feladatmeghatározásai között is szerepelt. E tekintetben pozitív előrelépésnek tekinthető, hogy több hallgató vett részt Ulrich H.J. Körtner bécsi professzor 2022. október 11–12-én egyetemünkön megtartott előadásain (tanegységként is teljesítve), a 2022. november 4–5-én szintén Debrecenben megtartott 6. német-magyar teológusok konzultációján (Autorität und autoritäre Strukturen). A Leuenbergi Konkordia aláírásának 50. éves évfordulója alkalmából

egyetemünkön tervezett nemzetközi, német és angol nyelvű tudományos konferenciára (GEKE 50; <https://lk50.reformatus.hu/>) pedig több hallgató regisztrált résztvevőként, vagy pedig előadóként. Így a nemzetközi oktatók bevonása a DI munkájában is érvényesül, a 2019-es fejlesztési célok értelmében.

2.4. Interdiszciplinaritás és ökumenikus szempontok érvényesülése. Mind a témavezetők, mind a hallgatók által az elmúlt évben elkészített SWOT-analízisekben a lehetőségként felmerült ez iránt az igény. E téren is történtek előrelépések, eredmények. Egyes kutatási témák esetén – ahol a kutatási téma jellege ezt megköveteli – kettős témavezetés mellett kezdi el tanulmányait a jelölt. A választható kurzusok, konferenciák és szakmai napok jellege (pl. német-magyar református teológusok konzultációja; „Inspiráció a bibliai hagyományban” – III. Debreceni ökumenikus napok; GEKE konferencia 2023 márciusában) reprezentatív példáit mutatják az ökumenikus igényű tudományművelés és interdiszciplináris szempontú kutatás igényének, megvalósulásának.

2.5. Kutatási témák kiírásának formalizálása. Az oktatók és témavezetők aránytalan terhelésének enyhítése, valamint témavezetők és leendő törzstagok utánpótlásának biztosítása érdekében új témavezetők bekapcsolására került sor, jórészt saját egyetemünk oktatóinak sorából. Az új, valamint az aktualizálására szánt témakiírásokat szabványosítottuk: a kutatási téma rövid tartalmi bemutatását követően a meghirdető témavezető köteles a téma számára releváns saját publikációit is feltüntetni (min. 3 közlemény) a DT-nak engedélyezés végett benyújtott témajavaslat részeként.

2.6. Bizottsági kontroll abszolutórium előtt. Az eredményes és időben történő fokozatszerzés elősegítése érdekében a DT 13/2022.02.22. sz. határozatában döntött arról, hogy az abszolutórium kiállítása előtt a témavezető és mellékszakos oktatók által biztosított közös bizottság vizsgálja meg a doktori értekezés készültségi fokát és tegyen javaslatot esetleges tartalmi korrekciókra. Az értekezésnek legalább 70% készültséget kell mutatnia ahhoz, hogy a szabályzatokban előírt határidőig be lehessen nyújtani a dolgozatot és el lehessen indítani a bírálati folyamatot. Ennek dokumentálása is kötelező.

2.6. Utókövetés. A témavezetői értekezlet ajánlásai, valamint a DT vonatkozó határozata értelmében sor került az elmúlt időszakban PhD fokozatot szerzett egykori hallgatók elégedettségének kérdőíves felmérésére. Az összesített eredmény jelen jelentés mellékletét képezi. A kiértékelés során megállapítást nyert, hogy

- sikeres fokozatot szerzettek nagyobb aránya (65,2%) levelező típusú, önköltséges képzés formájában készült a fokozatszerzésre;

- az abszolutórium megszerzését követően az esetek többségében 4–6 (39,1%), illetve több mint 10 (30,4%) év telt el a doktori fokozat megszerzéséig. Többnyire munkahelyi körülmények indokolják a fokozatszerzés elhúzódását;

- doktoranduszként a tanszék munkájában való részvétel nagy mértékben segítette a jelöltek tudományos munkáját;

- a témavezetővel való konzultációk gyakorisága a képzés (hallgatói jogviszony fennállásának) egyes szakaszaiban arányosnak mondható;

- abszolutórium után viszont nagyon magas a témavezetők igénybevétele (65,2%) – olyan időszakban, amikor a jelölt nincs hallgatói jogviszonyban, a témavezető e munkája pedig nem számít bele az oktatói terhelésbe. Itt intézkedés szükséges;

- a doktori tanulmányok és fokozat hasznosulására (ahogyan várható is volt) többnyire saját szolgálati területen, illetve közegyházi közegben kerül sor;

- fokozatszerzést követően a végzetettek hivatásának megbecsültsége emelkedett ugyan, de mérsékeltek (azaz nem kiugrónak) mondható; Anyagi megbecsültség tekintetében viszont nem hoz eredményt;

- a fokozatot szerzettek többségének alkalma nyílt a tudományos közéletbe való aktív bekapcsolódásra, de többnyire hazai tudományos konferenciák, a Doktorok Kollégiuma munkájának terén, valamint szakami folyóiratokba való publikálás terén.

- további aktivitás főleg a publikálás terén tapasztalható. A felsőoktatásban való bekapcsolódás, lelkesztovábbképző tanfolyamokon előadóként való jelenlét mérhető tendenciát mutat.

3. További feladat az aktuális tanévre

3.1. *Törzstagok létszámának biztosítása.* Tekintettel a doktori iskola törzstaglétszámának biztosítására, valamint arra a körülményre, hogy a 2021/2022-es SWOT analízis is a veszélyek sorában jelölte meg a törzstaglétszám esetleges csökkenését, e tanévtől kezdődően fokozottabb figyelmet kell szentelni új törzstagok bevonására. Ennek jegyében a jelen tanévben legalább 1 további törzstag felvétele ajánlott a doktori iskolába.

3.2. *Teljesítményértékelési rendszer kidolgozása.* Megoldásra váró, de elengedhetetlen feladat – az egyetem oktatói követelményrendszerének biztosításával összhangban – a teljesítményértékelési rendszer kidolgozása és bevezetése. Ez a doktori témavezetés és doktori iskola működése, valamint a törzstagutánpótlás egyik lényeges eleme kell hogy legyen a következő időszakban. Ebben a tanévben kerüljön sor a teljesítményértékelési rendszer kritériumainak és tartalmi elemeinek meghatározására.

Debrecen, 2022. 11. 11.

Dr. Fazakas Sándor
egyetemi tanár,
a Doktori Tanács elnöke